

Reactie van Wakker Dier op de brief van Staatssecretaris Knapen (<http://bit.ly/zaROsz>)

Algemeen:

In de brief van Staatssecretaris Knapen wordt ontkend dat sprake is van fraude met hulp gelden. Dat hebben wij ook niet beweerd. Wij stellen dat door dit soort subsidies veel dierenleed wordt veroorzaakt. Dit soort projecten resulteert voornamelijk in hulp aan grote (Nederlandse) bedrijven, in plaats van hulp aan arme mensen voor voedsel, onderwijs en kleinschalige landbouw. Het geven van ontwikkelingshulp aan de grootste varkensboer van Nederland voor de bouw van een enorme varkensstal in Bosnië, is kennelijk geen fraude. Dat betekent dat het past binnen het (kabinets)beleid en dat maakt het alleen nog maar erger.

Reactie op punten:

- 1) **Knapen:** *“Er worden 12 directe banen gecreëerd en 21 indirecte banen in de keten. .... Een PSOM/PSI project levert gemiddeld 81 directe lokale banen op, naast gemiddeld 1.300 indirecte banen van lokale producenten en toeleveranciers... Het is de intentie dat de joint venture hun werknemers 10% meer betaald dan de gangbare lonen. .... Verder heb ik vastgesteld op basis van voortgangsrapportages en administratieve dossiers van AgentschapNL dat er in het Bosnië project geen sprake is van fraude of van misbruik van OS-middelen.”*

Wakker Dier: Een onderbouwing van de 12 banen ontbreekt. Wij betwijfelen de juistheid hiervan. Mede omdat een dergelijke megastal die plotsklaps (volgens eigenaar) jaarlijks 15.000 biggen gaat produceren, marktverstoring werkt (oa op dalende prijs) dus zeker plaatselijke kleine boeren het werk zal bemoeilijken/ontnemen. Zie ook de kritiek van Novib en FAO¹ op grootschalige veeprojecten zoals verwoord in ons rapport². Los hiervan had op grond van de door Knapen genoemde 12 verwachte directe banen en 21 indirecte tegen een gemiddelde bij PSOM/PSI van 81 directe en 1300 indirecte banen dit project afgewezen moeten worden. De genoemde ‘intentie’ om 10% meer te betalen dan gangbare lonen is volstrekt onvoldoende. Dit moet minstens als voorwaarde worden vastgelegd. Dat er volgens de Staatssecretaris geen sprake is van fraude met OS-middelen is niet onlogisch: de gestelde eisen in deze regeling liggen kennelijk zo laag dat zelfs dit soort projecten uit ontwikkelingshulp gefinancierd kunnen worden.

- 2) **Knapen:** *“De Economische kamer in de Rechtbank te 's-Hertogenbosch heeft op 7 mei 2004 de aanvrager veroordeeld i.v.m. gebruik van ondeugdelijk voer in de periode april-mei 2002, Wakker Dier rept hierover.*

¹ “Kleinschalige landbouw moet het uitgangspunt zijn voor de ontwikkeling”, FAO 2009:
<http://www.fao.org/docrep/012/i0680e/i0680e.pdf>

² <http://bit.ly/wM8cJl> Hoofdstuk 3.4

Bij onderzoek van het voedselschandaal is duidelijk geworden dat de werkelijke schuldigen in Ierland zaten. Van Genugten, de projectaanvrager is in hoger beroep op 4 maart 2008 door de Hoge Raad vrijgesproken inzake dit voedselschandaal.”

Wakker Dier: Porkerfoods, één van de bedrijven van aanvrager, is destijds binnen de GMP-diervoederregeling geschorst. Het College van Beroep bevestigde later dat dit terecht was. Van Genugten is op 7 mei 2004 veroordeeld door de rechterbank voor het verhandelen van ondeugdelijk met hormonen (MPA) vervuild varkensvoer³. Hij droeg volgens de rechtbank daarbij ook verwijtbare schuld. In hoger beroep, uitspraak 16 februari 2006, werd deze veroordeling in stand gelaten voor wat betreft de rol van Van Genugten bij de onrechtmatigheden van Porkerfoods. Dit vonnis werd echter 4 maart 2008 alsnog vernietigd. In de zaak LJN: BV1417, Rechtbank 's-Hertogenbosch, 110388 HA ZA 04-1047 staat hierover vermeld: *‘Het hof veroordeelde Porker Foods voor het in het verkeer brengen van met MPA besmet voormengsel door dat aan Welvaarts BV te leveren. Het hof veroordeelde [gedaagde sub 5] voor het daaraan feitelijk leiding geven. Beide arresten werden echter door de Hoge Raad vernietigd wegens overschrijding van de absolute verjaringstermijn van vier jaar..’*

Er was dus geen vrijspraak op inhoudelijke grond maar slechts puur op formele gronden: de verjaringstermijn voor dit soort zaken was overschreden. Porkerfoods, het bedrijf van Van Genugten, werd 25 januari 2012 nog veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding van 1.5 miljoen euro i.v.m. de MPA-affaire⁴. Van belang is dat **ten tijde van de subsidiebeoordeling** in juli 2007 aanvrager veroordeeld was en door de rechtbank in 2004 ook verwijtbare schuld was toegedicht. De vrijspraak later (vanwege verjaring) is hier niet van belang; het gaat erom dat kennelijk subsidie kan worden verleend aan mensen die ten tijden van het besluit veroordeeld zijn vanwege hun aandeel in een omvangrijk voedselschandaal waarbij tienduizenden varkens zijn gedood en de volksgezondheid in gevaar is gebracht. Door de stelling van Staatssecretaris Knapen *‘dat de werkelijke schuldigen in Ierland zaten’* praat de Staatssecretaris op totaal onverantwoorde wijze ernstig laakbaar gedrag goed.

- 3) Knapen: *“Van de genoemde projecten in het rapport van Wakker Dier zijn er 9 gesubsidieerd door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie ELI, en 1 door het ministerie van Buitenlandse Zaken. Zie ook de brief van staatssecretaris Bleker van 25 januari 2012 over dit onderwerp, waarin het verschil tussen PSOM-EZ en PSOM-OS staat vermeld.”*

Wakker Dier: Er wordt in de PSOM-regeling naar buiten toe geen onderscheid gemaakt tussen EZ en OS.

---

³ Parketnummer 01/070035-03 De rechtbank oordeelde oa: ‘Er is geen enkele serieuze poging gedaan om de werkelijke herkomst van het product (te weten de farmaceutische industrie) te achterhalen. Daarvoor was alle aanleiding nu de leverancier waarmee Genuva BV in zee ging een haar onbekend buitenlands bedrijf was dat ten tijde van de transactie al Failliet was.’ Dat achtte de rechtbank verwijtbaar. Genuva BV is ook eigendom van Van Genugten.

⁴ <http://www.agd.nl/Geld/Nieuws/579935/Rechter-kent-15-miljoen-schade-toe-in-MPAaffaire.htm> en Via www.rechtspraak.nl: LJN: BV1417, Rechtbank 's-Hertogenbosch, 110388 HA ZA 04-1047: ‘3.13. Het Productschap Diervoeder heeft de GMP-erkenning van Porker Foods opgeschort omdat Porker Foods met MPA besmet suikerwater had ontvangen van een buitenlandse leverancier die niet aan de GMP-regeling voldeed. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven verwierp op 15 september 2004 het door Porker Foods ingestelde beroep, omdat het accidenteel overpompen van suikerwater van Genubo naar Porker Foods werd aangemerkt als het bedrijfsmatig ontvangen van voedermiddelen in strijd met de GMP-regeling (prod. 27 Welvaarts BV).

3.14. Porker Foods, [gedaagde sub 5] en Genuva werden strafrechtelijk vervolgd en door de rechtbank 's-Hertogenbosch veroordeeld. In hoger beroep werd Genuva door het hof 's Hertogenbosch vrijgesproken, omdat de overdracht van het suikerwater door Genuva aan Genubo niet kon worden aangemerkt als een overdracht aan derden. Het hof veroordeelde Porker Foods voor het in het verkeer brengen van met MPA besmet voormengsel door dat aan Welvaarts BV te leveren. Het hof veroordeelde [gedaagde sub 5] voor het daaraan feitelijk leiding geven. Beide arresten werden echter door de Hoge Raad vernietigd wegens overschrijding van de absolute verjaringstermijn van vier jaar volgens het op 1 januari 2006 in werking getreden art. 72 lid 2 Sr.’

Alle aanvragen moeten voldoen aan eenzelfde set van criteria en eisen. Oxfam Novib zegt hierover in VK van 25-1: *'Wat het Ministerie zegt is echt lariekoek. Er was één regeling en die was van ontwikkelingssamenwerking.'*

- 4) Knapen: *"Het project in Bosnië-Herzegovina, goedgekeurd in juli 2007 onder het vorige Kabinet, heeft als doel het opzetten van een duurzame varkensmesterij en fokkerij bedrijf in samenwerking met 15 Bosnische boeren."*

Wakker Dier: Waarschijnlijk doelt Staatssecretaris Knapen op de boeren die biggen zouden gaan leveren maar de Bosnische partner bevestigde aan Wakker Dier dat de biggen uit NL gehaald zullen gaan worden, in ieder geval komende 2 jaar. Waarom wordt hier door Staatssecretaris Knapen in geheel niet op ingegaan? Dit punt is van groot belang in verband met werkgelegenheid, dierenwelzijn en dierziektegevaar.

- 5) Knapen: *"Het betreft geen megastallen in het Bosnië project. De capaciteit van 3.500 varkens in de opgezette stallen in Bosnië ligt onder grens van 7.500 die Alterra hanteert waarboven sprake is van megastallen."*

Wakker Dier: Alterra hanteert deze definitie voor een megastal in Nederland omdat 7.500 mestvarkens in Nederland overeenkomt met 300 NGE, dat willen zeggen dat zo'n bedrijf de grootte heeft van drie modale Nederlandse familiebedrijven. In Bosnië zijn familiebedrijven vele malen kleiner. Dat betekent dat 3.500 varkens voor Bosnische begrippen absoluut een megastal is. Aansluitend op de definitie van Alterra: een bedrijf met 3.500 vleesvarkens is in Bosnië veel groter dan drie maal een modaal Bosnisch familiebedrijf.

@ Stichting Wakker Dier, februari 2012

Postbus 92024

1090 AA Amsterdam

www.wakkerdier.nl

info@wakkerdier.nl